

Slovenski vsak četrtek in vsakega petka vred ali v Mariboru v pošiljnicah na doma za celo leto 1926 D, pol leta 16 D, tretji leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upravitelstvo »Slov. Gospodar« v Mariboru, Koroska cesta 5. List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje v nagrej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravitelstvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprete reklamacije za poštnine proste.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.000. Telefon interurb. št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

12. številka.

MARIBOR, dne 25. marca 1926.

60. letnik.

Mati.

Na dan 25. marca praznujemo vsako leto spomin, kako je angel Gospodov stopil v hišico Nazareško in označil Mariji, da bo mati Gospodova. Ta dan je Marijin materinski dan.

Naša prosvetna društva so prejela od Prosvetne zveze navodila, da naj ta dan praznujejo tudi kot materinski dan naših dobrih mater. To naj bo dan, ko se bo vsak izmed nas spomnil nje, ki nas je najprej ljubila, za nas trpela, nas vzredila in vzgojila. Ako vsak izmed nas sam za sebe pomisli, kaj mu je vse njegova mati nudila v življenju, mora priznati, da teh žrtev ni mogoče izmeriti, ne z besedami izraziti. Naš pokojni dr. Krek je lepo povedal, kaj je dobra mati: »Dobra mati je kakor goreča sveča, ki gori tiho, brez šuma, za druge, dokler ne dogori.« Ko bi mogli v vsako dobro slovensko hišo in bi vprašali domače, kdo jim je vir in opora krščanskega domačega življenja, pa bi nam odgovorili: »Mati.« Pa če bi vprašali otroka na trati, moža, utrujenega od skrbi in dela, ali starčka na zapečku, kdo jim je najbližji izmed ljudi, pa bi rekli: »Mati.« In marsikje, kjer ne zaleže sto besed ničesar, zmaguje samo ena mati. In marsikdaj, ko ne odpre srca nobena sila, odpre ga ena sama misel: mati. Tako je dobra mati res pravi blagoslov, največji božji dar v družini.

Tudi »Slovenski Gospodar« se hoče pridružiti vsem, ki častijo ta dan slovenske matere. »Slovenski Gospodar« ve, da so naše matere, ki so nam od roda do roda ohranjale sv. vero, ki so od otrok do otrok ohranjale naš materni jezik. Jezik, ki ga govorimo, je dar naših mater. Kdor ga zatajuje ali izdaja, zatajuje svojo mater. Vera, ki nam jo je skrbna mati vsejala v srce, je dedščina naših mater. In kdor se je sramuje, se sramuje svoje matere.

Na skrivnostni dan Marijinega materinstva bo stopila pred nas v vsej skrivnosti in svetosti mati. In po vsej Sloveniji bo odmeval hvaležen, otroško udan pozdrav: Slava našim dobrim materam!

Mamici zlati na materinski dan!

Vaš dan je danes, ljuba mati, spominov zlatih praznik Vaš, ljubezni materinske dan bogati, ta dan je praznik tudi naš. Najboljša mati, Vaš veselji god spominja preobilih nas dobrot, Vi ste naš zaklad, Vi naše vse!

Najprvo ste nas Vi ljubili, nad nami ste noči prebdeli, moliti Vi ste nas učili, srca ste našega utripe šteli.

V nebesa pot ste nam kazali, ste z lastnim zgledom nam svetili, zvest angel varuh ste nam bili, v naš blagor vse ste žrtvovali.

Vzgojiteljica naša prva, ki vsaja v dušo nam kreposti, svari, svetuje in pomaga, odpušča sinove slabosti, najboljša mati ste nam Vi.

Zato smo za današnje slavje spominov zlatih venec zvili, bogato z njim bi povrnili dobrote Vaših rok. Naj dolgo, dolgo Vas ohrani Bog, to danes je iskrena naša želja, ni treba nam še drugega veselja, vsi srečni smo ob sreči Vaši.

Iz zgodovine: Koriolan in njegova mati.

Rimski mladenič Koriolan je bil po krivici od svojih rojakov iz Rima pregnan. Bežal je k sovražnikom svoje domovine. Ti so mu zaupali vodstvo vojske, s katero naj bi šel Koriolan nad svoje rojstno mesto Rim in bi ga naj razdril. Rimljane se je polotil velik strah. Zdej jim je bilo žal, da so Koriolanu storili krivico. Ko se je Koriolan približal Rimu, so ga šli prositi mestni očetje, naj prizanese mestu. Zastonj so prosili. Nato so šli poganski duhovniki v svečanih oblekah ga prositi milosti, a brez uspeha je bila njihova pot. Zdej so mu ponudili veliko svoto denarja, pa jo je zaničljivo zavrnil. Konečno je šla k njemu njegova mati Veturija. Padla je pred sina in ga prosila milosti. Sin jo je objel in rekel: »Mati, Rim si rešila, sina pa si izgubila!« In Koriolan je peljal vojsko nazaj. Zaradi neuspeha pa je bil kamenjan.

General spoštuje svojo priprosto mater.

General Janez Werth, rojen v priprosti kmečki hiši, se ni sramoval svojih domačih. Nekoč je bila pri njem velika gostija častnikov. Strežnik mu je pa javil, da je zunaj neka priprosta kmetica, ki prav nesramno zahteva, da hoče govoriti z generalom. General je šel v predsobo in našel tam svojo mater. General jo je takoj prijel za roko in peljal v dvorano in jo tam predstavil kot svojo mater. Častniki so kar obstali, konečno pa so vendar uvideli, da je general spoštovanja vreden, ker se ni sramoval svoje priproste matere.

Papež časti svojo revno mater.

Benedikt XI. je postal l. 1303 papež. Njegova mati, priprosta perica v Rimu, je tedaj še živela. Zdej je tudi ona šla, da bo čestitala svojemu sinu. Bala pa se je iti v pri-

prosti obleki. Zato si je izposodila svileno obleko in klobuk in šla k sinu-papežu. Ko pa je stopila pred njega, je papež Benedikt XI. rekel: »Vi niste moja mati. Moja mati je priprosta in uboga!« Mati je odšla in se oblekla v svojo priprosto obleko. Vrnila se je in med drugimi odličniki, ki so jo vsi po strani gledali, kaj da hoče tu pri papežu, je čakala na sina-papeža. Zdej pa jo je papež ljubeznivo sprejel in odslej za njo v vsem skrbel.

Andrej Bedjanič, narodni poslanec:

Dva obraza Radićeve politike.

Belgrad, 16. marca 1926.

Vsem nam je še dobro v spominu, kako so Radič in njegovi agitatorji za časa, ko so se oznanjali mirotvorno čovječansko republiko, obljubljali svojim poslušalcem različne nemogoče stvari in tako varali nevedno ljudstvo. Sedaj pa, ko je Radič iz skrajnega republikanca postal največji monarhist in centralist, glasujejo njegovi poslanci za vse vladne predloge, pa najsi bodo še tako obtežljivi za ljudstvo.

Ob priliki proračunske razprave so z navdušenjem glasovali za vsa bremena, katera nam nalaga proračun za vojsko in ploskali ministru, ko je odbijal naše zahteve, katere vedno povdarjamo, namreč, da naj naši slovenski fantje služijo v Sloveniji in pa vsaj v krajih ki odgovarjajo njihovim zdravstvenim in življenjskim potrebam. Kako je to v skladu z nekdanjimi največjimi antimilitaristi in mirotvorci?

Radičevci v belgrajski skupščini igrajo zelo žalostno ulogo zato, ker glasujejo za vse predloge srbskih ministrov, četudi predlogi pomenijo izmuzgavanje slovenskega in hrvskega kmečkega ljudstva.

Svojo globoko ljubezen do kmečkega stanu so prav dobro pokazali ravno v zadnjem času, ko so na eni strani soglasno in s ploskanjem odobrili 2 milijarde in pol din. za nove kanone, generale in oficirje, na drugi strani pa dopustili, da se da za vse potrebe poljedelstva, sadjarstva, živinoreje in sploh za napredek in pospeševanje vseh panog, ki so v prid kmečkemu ljudstvu, borih 230 milijonov dinarjev. Že sama plača generalov in oficirjev znaša skoraj več kot ta svota.

Jasno je, da take politike svojih poslancev ne more odobravati nobeden volilec. To dobro občutijo tudi Radičevi poslanci. Večinoma sedijo v narodni skupščini in kot najbolj zvesta armada Pašiča podpirajo velikosrbsko politiko.

Dobili so si prostor na skromnem obrežnem parniku, ki je oskrboval trgovski promet z bližnjimi mesti na zapadni afriški obali. Dolge mučne dneve so čakali po pristaniščih, parkrat so menjali ladjo in končno dobili parnik, ki je bil namenjen v Freetown, odkoder je bilo najbližje k samotni koči lorda Grey-stoke.

XII.

Kako se je Trzan rešil.

Ko so se zagnili valovi nad Trzanovo glavo, je najprvo skrbel, da se kolikor mogoče hitro oddalji od parnika. Ladijski vijaki bi mu bili lahko nevarni, pa tudi ogromni vrtinci, ki jih je ladja puščala za seboj.

S krepkimi sunki je odplaval iz območja nevarnosti in mirno obležal na vodi, le toliko je delal z rokami, da je ostal na površju.

Da bi bil klical na pomoč —? Se na misel mu ni prišlo. Nikdar v življenju, kar je odrasel, še ni nikogar prosil pomoči, mu razen Kale še tudi nikdaz nihče ni pomagal.

Pa če bi tudi klical, saj ga niso mogli slišati —. Parnik je bil že predaleč.

Sam si bo pomagal tudi topot in se rešil. Ali pa bo poginil v valovih.

Ježilo ga je, da se je dal tako neumno prekaniti. Kdo ga je vrgel v morje —?

Najverjetneje se mu je zdelo, da so mu bili Canterjevi ljudje tudi na parniku za petami. Spomnil se je Arnotovega svarila. Premalo je pazil na svojo okolico in preveč se je udajal samevanju —!

Pa prepozno je bilo za kes. Treba je bilo misliti na rešitev.

Da bi ga našla in pobrala kaka ladja, to bi bil med tisoč nasprotnimi možnostmi eden srečen slučaj. Prav

LISTEK.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

23

Ubogi Trzan! Pri vratih sreče je stal, bogata dedščina ga je čakala, mlado, lepo dekle polno ljubezni je hrepenelo za njim, po burnih mladostnih letih bi bil končno začel življenje, ki ga je bil vreden, ki bi v njem mogel udejstviti svoje bogate zmožnosti, — pa mu ni bilo dano.

In Inel Nesrečno, ubogo dekle —!

Srce mu je zastajalo, ko je mislil nanjo. Kako ji bo dopovedal strašno resnico: Kako se je veselila, da ga bo kmalu spet videla —! Kako je obžalovala, da se je prenačljila —!

Pozno popoldne je prišel tistikrat Arnot domov. Kakor tat se je prikradel. Da bi ga le Ine ne videla!

Neopažen je prilezel v svojo sobo in tam sta s so-progo zasrovala načrt, kako bi kolikor mogoče nežno in prizanesljivo pripravila Ino na usodno resnico.

Gospa Arnot je prevzela težko nalogo in še tisti večer je zvedela Ine, kaj se je zgodilo z njenim Trzanom.

Rahločutno ji je zamolčala, da je bil najbrž napaden, ter je pravila le, da se je ponesrečil v viharju. Sicer pa da še ni vsako upanje na rešitev izključeno, ker je utegnil kje splavati na obal.

Zadnjega stavka Ine ni več slišala.

Ves dan je čakala na Arnota in na njegove novice o Trzanu. Mesto Trzana pa je prišla Arnotova gospa s prepadlim obrazom —.

Ljubeča srca imajo bistro umevanje za take pojave —.

Ves dan so jo že obhajale temne slutnje, ker Arnota ni bilo od nikoder. In ko je končno prišla Arnotova gospa in začela z negotovim glasom nekaj pripovedovati, — je hipoma umela, kaj se je zgodilo.

»Rajši kar naravnost povejte, da ga ni več —!« je dejala, ko je čula o nesreči, in se nezavestna zgrudila gospe Arnotovi v naročje.

Par dni je trajalo, da se je zavedla. In nato je zbolela.

Celih štirinajst dni jo je tresla mrzlica. Zdravniki so pravili, da je zbolela vsled prenagle izpremembe podnebja. Le Arnot in njegova soproga ter profesor Porter in Filander so razumeli pravi vzrok njene bolezn.

Parnik Mary Stuart je odplul brez njih proti severu, Inc je še vedno bolehal. Profesor Porter in gospod Filander sta prepustila kostenjake njihovi usodi in se nista genila več izpred Ininih vrat. Vsi so pričakovali najhujše.

Črez tri tedne pa je Ine mrzlico prebolela. Zapustila jo je prav tako naglo kakor je prišla.

Toda Ine, ki je vstala iz bolezn, je bila le senca prejšnje zdrave, sveže, samozavestne Amerikanke.

Tiha, otožna in blede je slonela ob roki svojega osivelega očeta, za nič več se ni zanimala, le eno željo je še imela.

»Samo enkrat«, je pravila, »bi še rada videla kraj, kjer sem ga spoznala, kočjo in džunglo. Potem pa pojdem domov, na našo tiho, samotno farmo v Wisconsinu. Tam vam bom stregla, oče, in živela ob spominu nanj, ki sem mu jaz kriva njegove nesreče, — dokler me Bog ne pokliče k njemu v večnost —.«